

Bilaga 6:3 till kommunstyrelsens protokoll den 17 mars 2004, § 6

PM 2004 RIV (Dnr 323-3224/2003)

Upphandling av svenska för invandrare (sfi) och vuxenutbildning

Skrivelse av Mikael Söderlund (m)

Borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen av Mikael Söderlund (m) om upphandling av svenska för invandrare (sfi) och vuxenutbildning avslås.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

Mikael Söderlund (m) har i skrivelse, daterad den 8 oktober 2003, till kommunstyrelsen angående upphandlingarna av sfi och vuxenutbildning, *bilaga 2*, föreslagit att kommunstyrelsen ska besluta:

- att beslutet om upphandlingen av utbildning i svenska för invandrare rivs upp
- att beslutet om upphandling av grundläggande och gymnasial vuxenutbildning rivs upp
- att utbildningsnämnden ges i uppdrag att återkomma med ett förslag på hur ett pengsystem inom sfi skall genomföras
- att utbildningsnämnden ges i uppdrag att återkomma med ett nytt förslag till kommunal vuxenutbildning baserad på en vuxpeng.

Remisser

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden och stadsledningskontoret.

Utbildningsnämnden menar att upphandlingarna av vuxenutbildningen och utbildningen i svenska för invandrare är tecknade och att bryta dessa avtal skulle medföra skadeståndskrav för staden.

Stadsledningskontoret anser att upphandlingarna av vuxenutbildningen och utbildningen i svenska för invandrare är tecknade och att bryta dessa avtal skulle medföra skadeståndskrav för staden från de enskilda anordnarna.

Mina synpunkter

Staden har tecknat avtal med elva enskilda utbildningsanordnare för vuxenutbildningen för perioden 2004-01-01 till 2006-12-31. Utöver dessa anordnare anordnas utbildning även i egen regi. De studerande kan själva välja vilken utbildningsanordnare de vill läsa sin utbildning hos. I och med att denna upphandling är genomförd kan de studerande välja både yrkesinriktade studier och kärnämnesstudier hos både privata och kommunala anordnare.

Att bryta dessa ingångna avtal är naturligtvis inte möjligt eftersom det skulle medföra skadeståndskrav för staden från de enskilda utbildningsanordnarna.

Staden har tecknat avtal med två enskilda utbildningsanordnare för utbildning i svenska för invandrare (sfi) under 2004. Utöver detta anordnas utbildning i egen regi. Även att bryta dessa ingångna avtal är naturligtvis otänkbart eftersom det skulle medföra skadeståndskrav för staden från de enskilda utbildningsanordnarna.

Under 2003 gjordes två nationella utredningar om sfi-undervisningen och flyktingmottagandet. Parallellt med dessa genomfördes också en översyn av stadens flyktingmottagande och sfi-undervisning. Utifrån dessa utredningar pågår nu ett arbete med hur den nya organisationen för dessa verksamheter skall se ut i staden framöver. En ny organisation beräknas träda i kraft till årsskiftet. Att stadens sfi- och vuxenutbildning håller en hög kvalitet är naturligtvis mycket viktigt. Vi har därför tillsatt en inspektör som arbetar med att följa upp dessa verksamheter. För att följa upp hur brukarna upplever undervisningen genomförs kontinuerliga brukarundersökningar.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen av Mikael Söderlund (m) om upphandling av svenska för invandrare (sfi) och vuxenutbildning avslås.

Stockholm den 23 februari 2004

ERIK NILSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. uppdra åt utbildningsnämnden att återkomma med ett förslag på hur ett pengssystem inom sfi skall genomföras
3. uppdra åt utbildningsnämnden att återkomma med ett förslag till kommunal vuxenutbildning baserad på en vuxpeng, samt
4. som svar på remissen anföra följande:

Utbildningsnämndens beslut från september 2003 att återkommunalisera stora delar av stadens sfi- och vuxenutbildning var olyckligt. Bakom beslutet fanns rent ideologiska drivkrafter; att maximera antalet elever i den kommunala verksamheten var viktigare än elevernas bästa.

De nu genomförda upphandlingarna är en återgång till ett system där politiker – inte eleverna själva – bestämmer vilken utbildning som är bäst. Dessutom har upphandlingarna inneburit att flera omtyckta fristående anordnare tvingats upphöra med sin verksamhet. Bland annat hade Livsticket i Tensta och Liber Hermods i Västertorp högst andel nöjda sfi-studenter i brukarundersökningen som genomfördes hösten 2002. Den senaste brukarundersökningen inom vuxenutbildningen visar också att eleverna hos de fristående vux-anordnarna var nöjdare med undervisningen än eleverna i egen regi. Trots de goda omdömena från eleverna själva valde socialdemokraterna att ta boret flera enskilda anordnares möjlighet att ens erbjuda eleverna undervisning.

Det är dags att förstärka den enskilde elevens inflytande genom att införa pengssystem inom sfi- och vuxenutbildningen. Detta skulle både öka elevernas valfrihet och innebära en ökad

mångfald av anordnare inom dessa viktiga verksamheter, vilket också underlättar integrationen i samhället.

ÄRENDET

Mikael Söderlund (m) har i skrivelse, daterad den 8 oktober 2003, till kommunstyrelsen angående upphandlingarna av SFI och vuxenutbildning, bilaga 2, föreslagit att kommunstyrelsen ska besluta:

- att beslutet om upphandlingen av utbildning i svenska för invandrare rivs upp
- att beslutet om upphandling av grundläggande och gymnasial vuxenutbildning rivs upp
- att utbildningsnämnden ges i uppdrag att återkomma med ett förslag på hur ett pengsystem inom sfi skall genomföras
- att utbildningsnämnden ges i uppdrag att återkomma med ett nytt förslag till kommunal vuxenutbildning baserad på en vuxpeng.

REMISSER

Skrivelsen har för synpunkter remitterats till utbildningsnämnden och stadsledningskontoret.

Utbildningsnämnden beslutade den 22 januari 2003 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Jan Björklund m fl* (fp), *Mikael Söderlund m fl* (m) och *Jonas Vikman* (kd), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av *Lovisa Morén m fl* (mp), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 december 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Upphandlig inom sfi

Utbildningsnämnden beslöt 2003-09-15 att tilldela två utbildningsanordnare uppdrag att genomföra sfi-utbildning för ca 65% av den totalt beräknade volymen. Resterande 35% beräknas egenregi kunna genomföra.

Avtalen som tecknades den 29 september 2003, är med anledning av de kommunala och nationella utredningar som nu pågår, endast för ett år, med start 2004-01-01. Möjlighet finns till ytterligare sex plus sex månaders förlängning. Att nu bryta ingångna avtal skulle innebära att skadeståndsanspåk skulle ställas på staden.

Valfrihet uppnås genom att den enskilde studerande själv väljer anordnare, privat eller kommunal. Denna valfrihet genomfördes den 1 januari 2001. Utbildning kommer även fortsättningsvis att finnas runt om i staden, även på Järvafältet. All intagning till studierna sker centralt via SFI-centrum och samtliga utförare kommer att verka under samma villkor.

Upphandlig inom grundläggande och gymnasial nivå

Inom den kommunala vuxenutbildningen har treåriga avtal tecknats den 18 november 2003 med start den 1 januari 2004. Avtalen gäller fram till 2006-12-31 med en förlängningsklausul för ytterligare ett år. Elva privata utbildningsanordnare skall tillsammans med egenregi svara för utbildning för studerande inom den grundläggande och gymnasiala vuxenutbildningen. Den enskilde studerande väljer även här anordnare, privat eller kommunal, intaget till studierna sker centralt och samtliga anordnare verkar under konkurrens. Utbildningsanordnare får en fast

ersättning ”vuxpeng” som grundar sig på inriktning, kurslängd och antal satta betyg. Detta pengsystem beslutades i samband med upphandlingen av vuxenutbildning under 2002 och utbildningarna startade med 23 utbildningsanordnare den 1 januari 2003.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 januari 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

Upphandlig inom sfi

Utbildningsnämnden beslutade den 15 september 2003 att ge två enskilda utbildningsanordnare i uppdrag att genomföra sfi-utbildning för ca 65% av den totalt beräknade volymen. Resterande 35% kommer att genomföras i kommunal regi. Avtalen som tecknades den 29 september 2003 gäller ett år med start den 1 januari 2004. Möjlighet till förlängning finns med sex plus sex månader. Den korta upphandlingsperioden beror på de statliga och kommunala utredningar som pågår. Att bryta dessa ingångna avtal, som Mikael Söderlund föreslår, skulle medföra skadeståndkrav för staden från de två enskilda utbildningsanordnarna.

Valfrihet råder när den studerande själv väljer mellan olika pedagogiska alternativ som anordnas av enskilda företag eller kommunal verksamhet. För att underlätta för den studerande sker all intagning centralt genom SFI-centrum. Samtliga utförare verkar under lika villkor och utbildning erbjuds runt om i staden.

Upphandlig inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning

Treåriga avtal tecknades den 18 november 2003 för den kommunala vuxenutbildningen med start den 1 januari 2004. Avtalen gäller t o m sista december 2006 och innehåller en möjlighet till förlängning med ytterligare ett år. Elva enskilda utbildningsanordnare skall tillsammans med kommunal egenregi svara för utbildning av studerande inom den grundläggande och gymnasiala vuxenutbildningen. Den studerande väljer även här anordnare, enskilt driven eller kommunal. Samtliga anordnare verkar under konkurrens och intagningen till studier sker centralt.

Den ersättning som utgår till utbildningsanordnare grundar sig på prestationer i form av inriktning på utbildningen, kursens längd och antal satta betyg. Detta ersättningssystem beslutades av utbildningsnämnden i samband med upphandlingen av vuxenutbildning under 2002. De 23 upphandlade utbildningsanordnarna påbörjade sina utbildningar den 1 januari 2003.

RESERVATIONER M M

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Jan Björklund m fl (fp), Mikael Söderlund m fl (m) och Jonas Vikman (kd), enligt följande.

Vi reserverar oss mot utbildningsnämndens beslut då vi yrkade att nämnden skulle besluta att

1. avslå förvaltningens förslag till svar på remiss avseende skrivelse angående upphandlingarna av sfi och vuxenutbildning.
2. att uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett förslag på hur ett pengsystem inom sfi skall genomföras
3. att uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett förslag till kommunal vuxenutbildning baserad på en vuxpeng.
4. att som svar på remissen anför följande:

Majoritetens beslut från september 2003 att återkommunalisera stora delar av sfi-undervisningen och vuxenutbildningen är olyckligt. Motivet bakom beslutet var rent ideologiskt och såg mer till att öka antalet elever i den kommunala verksamheten än till elevernas bästa.

De nu genomförda upphandlingarna är en återgång till ett system där politiker – inte eleverna själva – bestämmer vilken utbildning som är bäst. Dessutom har upphandlingarna inneburit att flera omtyckta fristående anordnare har fått upphöra med sin verksamhet.

Vi vill i stället förstärka den enskilde elevens inflytande och valfrihet genom att införa pengsystem inom sfi och vuxenutbildningen. Detta skulle både öka elevernas valfrihet och innebära en ökad mångfald av anordnare inom dessa viktiga verksamheter, vilket också underlättar integrationen i samhället.”

Särskilt uttalande gjordes av Lovisa Morén m fl (mp), enligt följande.

Det vore intressant att genomföra en utredning av de två typer av upphandlingar som hittills använts för SFI och vuxenutbildning för att få fram vad de som berörts av båda dessa anser. Då kan det bli tydligare vilka fördelarna och nackdelarna är ur brukarperspektiv med resp sätt att upphandla som kan utgöra ett bra underlag inför kommande upphandlingar.

Skrivelse till Kommunstyrelsen

2003-10-08

Angående upphandlingarna av SFI och vuxenutbildning

Den 15 september 2003 fattade en majoritet i utbildningsnämnden bestående av socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister beslut om att återkommunalisera stora delar av svenskundervisningen för invandrare (SFI) samt grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Motivet var rent ideologiskt och syftade endast till att öka antalet elever som gick i av staden själv anordnade utbildningar. Resultatet blev att ett antal mycket uppskattade anordnare förlorade sin tilldelning. Beslutet avseende tilldelning av vuxenutbildning har överklagats och är nu stoppat i väntan på rättslig prövning.

De nu beslutade upphandlingarna är en olycklig återgång till ett system där politiker – inte eleverna själva – bestämmer vilken utbildning som är bäst. Dessutom innebär beslutet – där man reserverar cirka 40 procent av platserna för stadens egen verksamhet vare sig studenterna egentligen önskar gå där eller inte – att de båda SFI-anordnare som i brukarundersökningar fått de högsta betygen tvingas lägga ned. Det handlar om Livstycket i Tensta och Liber Hermods i Västertorp som 2002 hade såväl de högsta andelarna nöjda studenter som den högsta andelen studerande som var nöjda med lärarna. För Livstyckets del innebär det att 300 SFI-studenter förlorar en uppskattad utbildning samtidigt som Tensta förlorar ett viktigt verktyg för integration.

För att öka valfriheten inom den kommunala vuxenutbildningen bör istället en vuxpeng införas. Det skulle göra vuxenutbildningen mer lik grund- och gymnasieskolan vad gäller elevens inflytande och valfrihet. Den studerande kan själv välja mellan olika, både privata och kommunala, anordnare som konkurrerar om de studerande. Mångfalden av utbildningsanordnare som de studerande har att välja mellan blir större, till gagn för ökad kvalitet och valfrihet. På liknande sätt bör en SFI-peng införas. Därmed kan inte bara valfriheten för de enskilda studenterna förbättrats ytterligare, utan den uppskattade verksamheten vid Livstycket och andra anordnare kan fortsätta erbjuda eleverna utbildning.

Med anledning av ovanstående föreslår jag att kommunstyrelsen beslutar:

att beslutet om upphandlingen av utbildning i svenska för invandrare rivs upp

att beslutet om upphandling av grundläggande och gymnasial vuxenutbildning rivs upp

att utbildningsnämnden ges i uppdrag att återkomma med ett förslag på hur ett pengsystem inom SFI skall genomföras

att utbildningsnämnden ges i uppdrag att återkomma med ett nytt förslag till kommunal vuxenutbildning baserad på en vuxpeng.

Mikael Söderlund

Oppositionsborgarråd (m)